

***Anthonomus eugenii* (Cano, 1894)**

syn. *Anthonomus aeneotinctus* (Champion, 1903)

Kvetovka papriková

TAXONOMICKÉ ZARADENIE:

Trieda: *Insecta* – **hmyz**, rad: *Coleoptera* – **chrobáky**, čelad: *Curculionidae* – **nosáčikovit**, rod: *Anoplophora* – **kveto**ka, druh: *Anthonomus eugenii* – **kveto**ka papriková (Cano, 1894)

HOSTITEĽSKÉ RASTLINY:

Larvy *Anthonomus eugenii* sa vyvíjajú iba v rastlinách z čeľade **luľkovité** (*Solanaceae*). Kladenie vajíčok prebieha na rastlinách rodu *Capsicum* a *Solanum*, zatiaľ čo žer dospelých jedincov sa rozširuje aj na iné druhy čeľade luľkovité, druhovo napríklad **machovka** (*Physalis pubescens*), **rajčiak** (*Solanum lycopersicum*), **durman obyčajný** (*Datura stramonium*), **petúnka** (*Petunia parviflora*) a **tabak krídlatý** (*Nicotiana glauca*).

Hlavným hostiteľom je **paprika ročná** (*Capsicum annuum*) a **kríčkovitá** (*Capsicum frutescens*) a niektoré voľne žijúce druhy *Capsicum* spp. Ostatné druhy čeľade luľkovité môžu byť tiež napadnuté, vrátane **baklažánu** (*Solanum melongena*) a mnoho divých druhov rodu *Solanum* spp. Škodí v tropických a subtropických klimatických podmienkach. V južnej Európe by mohol prežiť vonku a pravdepodobne by mohol byť škodcom v skleníkových kultúrach v chladnejších krajinách.

Dospelce *Anthonomus eugenii* v plode papriky ročnej

PRÍZNAKY:

Skorými príznakmi sú malé otvory v nezrelých plodoch a malé kruhové alebo oválne otvory (2-5 mm) na listoch. Tie sa môžu zameniť s poškodením od slimákov alebo húseníc.

BIOLÓGIA:

Čas potrebný pre vývoj z vajíčka po dospelca je pri teplote 26-28 °C asi 14 dní. Dospelce sa vyskytujú v každom mesiaci roka s výnimkou decembra a januára. Dospelce sa živia listami a kvetmi. Larvy sa živia semenami a pletivami v rastúcich plodoch

Vajíčka sú hneď po vyliahnutí biele, časom sa ich farba mení na žltú. Sú oválneho tvaru, dlhé 0,53 mm a široké 0,39 mm.

Larvy sú bielej až sivej farby, so žltou hlavou. Vývojová fáza pozostáva z troch instarov (vývojových fáz), pričom v každej má larva inú dĺžku. V prvom instare je larva dlhá približne 1 mm (v rozmedzí 0,8-1,5 mm), v druhom instare je o trochu dlhšia, má 1,9 mm (v rozmedzí 1,3-2,6 mm) a v treťom instare meria asi 3,3 mm (v rozmedzí 2,2 až 5,0 mm). Vývoj lariev trvá 1,7 dňa v 1. instare, 2,2 dňa v 2. instare a 8,4 dňa v 3. instare. Súčasťou tretieho instaru lariev je prepupalné obdobie, ktoré trvá približne 4,9 dňa. Počas tohto obdobia dochádza k tvorbe buniek kukly zo sekrécií larvy.

Dospelce sú oválneho tvaru s typickým mahagónovým až čiernym sfarbením. Chrobáky sú dlhé približne 2-3,5 mm a široké 1,5-1,8 mm. Telo chrobáka je silne klenuté, pričom má predĺženú hlavu, na ktorej sa nachádzajú tykadlá a dlhý nos, ktorý je typický pre tento rod. Hrudník a krovky sú výrazne rozšírené.

Larva *Anthonomus eugenii* na paprike

Poškodenie spôsobené *Anthonomus eugenii* na paprike

Dospelce *Anthonomus eugenii* chytené na žltej lepovej doske

SPÔSOB PRENOSU A ŠÍRENIA:

Anthonomus eugenii sa môže prirodzene šíriť len na obmedzené vzdialenosti, ale môže byť transportovaný na medzinárodnej úrovni v plodoch papriky, prípadne aj baklažánov.

Dospelce môžu prežiť v chlade (2-5 °C) po dobu viac ako 3 týždňov a môžu byť prepravované ako nedospelé štádiá v čerstvých plodoch.

Poškodenie – výstupný otvor na paprike

Dospelce *Anthonomus eugenii* v plode papriky ročnej

Dospelce *Anthonomus eugenii* v plode papriky ročnej

OCHRANA:

Na sledovanie dospelcov možno použiť žlté lepové dosky. V štáte Texas (USA) je k dispozícii 8-15 rôznych insekticídnych postrekov na chemickú ochranu. Účinná látka oxamyl patrí k najúčinnnejším v Portoriku. Zistilo sa, že najvhodnejším prahom pre ošetrenie insekticídnom je 1–5 % poškodenie púčikov. Regulácia je zložitá a vyžaduje si presnú znalosť časov a hraníc vývoja pre maximálnu účinnosť, pretože insekticídy sú zamerané iba na dospelcov. Existujú rozdiely v citlivosti odrôd, ktoré vyplývajú hlavne z termínu dozrievania ovocia. V Kanade sa úspešná eradikácia dosiahla vyčistením skleníkov od všetkých zvyškov plodín, postriekaním haseným vápnom a fumigáciou rôznymi prípravkami. Holandsko použilo aplikácie pesticídov v kombinácii s ničením postihnutých plodín a kultivačného média na eradikáciu zamorenia skleníkov *Anthonomus eugenii*. Niekoľko parazitoidov radu **blanokrídlovce** (*Hymenoptera*) sa našlo v plodoch papriky napadnutej *Anthonomus eugenii* v Mexiku a Kanade. Najpočetnejšie zastúpené z týchto larválnych alebo vajíčkových parazitoidov (napr. larválny parazitoid *Catolaccus hunteri*) sa považujú za potenciálnych kandidátov pre biologickú kontrolu.

Podозrenie z výskytu *Anthonomus eugenii* je potrebné hlásiť u príslušného oblastného inšpektora Odboru kontroly ÚKSÚP (Oddelenie kontroly ochrany rastlín). (kontakty sú dostupné na stránke: <https://www.uksup.sk/oddelenie-kontroly-ochrany-rastlin>)

ÚSTREDNÝ KONTROLNÝ A SKÚŠOBNÝ ÚSTAV POĽNOHOSPODÁRSKY V BRATISLAVE

833 16 Bratislava, Matúškova 21

Odbor ochrany rastlín

tel.: 02 / 59 880 345

web: www.uksup.sk

e-mail: ochrana@uksup.sk

Spracoval: Ing. Mária Červenková (Odbor ochrany rastlín)

Zdroj obrázkov: INTERNET, EPPO

© 2022

Mgr. Silvia Pečková (Odbor ochrany rastlín)